

Jubileusz 70-lecia dra hab. Jacka Łapotta, prof. US

Fot. Hanna Łapott-Nimmo

W dniu 6 czerwca 2019 r. uroczystość obchodząca Jubileusz 70-lecia dra hab. Jacka Łapotta, prof. US. Wydarzenie miało miejsce w auli Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Zaproszenie na tę uroczystość wystosowali: J. M. Rektor US – prof. dr hab. Edward Włodarczyk; Dziekan Wydziału Humanistycznego US – dr hab. Urszula Chęcińska, prof. US; Dyrektor Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych US – dr hab. Adam Makowski, prof. US oraz Dyrektor Muzeum Narodowego w Szczecinie – Lech Karwowski.

Była to przede wszystkim okazja do prezentacji dorobku naukowego Jubilata, który jest znanym i o zasłużonej renomie etnologiem-afrykanistą, badaczem kultur posiadającym niezwykle doświadczenie w prowadzeniu badań terenowych i wiedzę zdobytą w trakcie dwudziestopięciokrotnych wypraw do Afryki (indywidualnych lub zespołowych), których był kierownikiem lub współorganizatorem. W sumie dotarł aż do 18 krajów afrykańskich. Najbardziej jednak – naukowo i emocjonalnie „AFRYKA” 49 (2019 r.)

związał się z Dogonami z Mali, dzięki czemu powstały dziesiątki artykułów i książka *Dogonowie z Mali. Społeczność tradycyjna w procesie zmian*, która doczekała się aż dwóch wydań (Szczecin 2012 i 2015), dokumentująca ich unikalną kulturę.

Po przyjęciu życzeń od organizatorów uroczystości, zabrał głos prof. dr hab. Ryszard Vorbrich, kierownik Zakładu Studiów Pozaeuropejskich w Instytucie Enologii i Antropologii Kulturowej UAM w Poznaniu, który wygłosił laudację na rzecz Jubilata. Wyliczył w niej Jego dokonania naukowe, mówił także o Jego życiu i pasji badawczej oraz o wspólnych wyprawach do Afryki. Ponadto prof. Ryszard Vorbrich odczytał list gratulacyjny od prof. dr hab. Zbigniewa Jasiewicza – zasłużonego badacza-etnologa wieloletniego dyrektora Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM.

Wspólne wyprawy do Afryki wspominali także inni ich uczestnicy, między innymi: dr hab. Maciej Ząbek, prof. UW – dyrektor Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW; kierownik Zakładu Antropologii Etniczności i Studiów Globalnych; dr Lucjan Buchalik – dyrektor i kustosz Muzeum Miejskiego w Żorach; Katarzyna Podyma – także kustosz tego Muzeum oraz Ewa Prądyńska – kustosz i kierownik Działu Kultur Pozaeuropejskich Muzeum Narodowego w Szczecinie.

Katarzyna Podyma odczytała list od *Ministère de la Culture Des Arts et du Tourisme* Burkina Faso z podziękowaniami skierowanymi do Jubilata za zasługi w utrwaleniu dziedzictwa kulturowego ludu Kurumba. Ewa Prądyńska odczytała natomiast list gratulacyjny od prof. Aleksandra Posern-Zielińskiego – przewodniczącego KNE PAN, członka-korespondenta PAN i PAU.

Odczytane zostały także listy od: Dziekan Wydziału Humanistycznego US – dr hab. Urszuli Chęcińskiej, prof. US; w imieniu Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW list gratulacyjny odczytał jego dyrektor – dr hab. Maciej Ząbek, prof. UW, a inne, nieodczytane listy gratulacyjne dotarły do Jubilata drogą pocztową. W imieniu Zarządu Polskiego Towarzystwa Afrykanistycznego gratulacje złożyła także dr hab. Małgorzata Szupejko.

Wiele osób składających życzenia podkreślało ogromne osobiste zaangażowanie Profesora Jacka Łapotta, które zaowocowało wręcz przyjaźniami zadzierzgniętymi w trakcie prowadzonych badań, szczególnie w Mali, o których sam Jubilat mówił: „Moje relacje z ‘nosicielami kultury Dogonów’ stają się z czasem coraz bliższe i pełne wzajemnego szacunku”, a oni sami, słowami Pangale Dolo (jednego z Dogonów, który wprowadzał badacza w tajniki kultury) to potwierdzili: „ (...) *Jesteśmy już razem* [nie wy u nas, nie obok, ale razem] *my i wy i ten kto chce to opisać winien pisać prawdę*. Rodzi się pytanie: po ilu latach kontaktów i badań można zasłużyć na takie zaufanie Dogonów? Czy i jak można zweryfikować otrzymany przekaz? Ale to już zupełnie inna historia...”²

² *Bilad as-Sudan Polska strefa Sudanu*, W. Cisło, J. Różański, M. Ząbek (red.), Pelplin 2017, s. 31-32.

Materialnym dowodem tej przyjaźni jest zapewne kuriozalne zdarzenie, którego doświadczył Jubilat. Otóż Gadiolou Dolo – przedstawiciel jednej z osiemdziesięciu rodzin tzw. prawdziwych Dogonów (jak ich określił Profesor Łapott), tuż przed śmiercią, kiedy to jako ostatni odwiedził go Lucjan Buchalik „(...) wzruszony Gadiolou wspominał naszą długoletnią współpracę i napomknął o pomysłe budowy polskiej misji w kraju Dogonów. Po kilku tygodniach od jego śmierci dotarł do mnie, nie do końca zrozumiały list, informujący o tym, że Gadiolou „zapisał” mi w kraju Dogonów, w swojej rodzinnej wsi Sanga, działkę z przeznaczeniem na budowę przyszłej misji”³.

Można powiedzieć, że praca stała się w przypadku Profesora pasją jego życia i taki właśnie tytuł nosi księga pamiątkowa Jemu dedykowana: *Afryka – Pasja życia*, E. Prądyńska, A. Szczepańska – Dudziak, L. Buchalik (red.), Żory 2019, która została Mu wręczona.

Zwieńczeniem uroczystości było wspólne spożycie tortu i kolacja, a przy tej okazji wiele rozmów i wspomnień.

Małgorzata Szupejko

---

³ J. Łapott, *Długa podróż do kraju Dogonów*, „Afryka”, nr 47, 2018, s. 48, cała historia: czytaj s. 147-152.

